

Welkom allemaal!

Maak kennis met de
Geloofsgemeenschap Augustinus
Eindhoven

Colofon:

Uitgegeven door: Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven

Foto's: Hans Nohlmanns, Sittard

Website: www.augustinus-eindhoven.nl

Jaar van uitgave: Tweede en herzien druk 2024 (eerste druk 2019)

Copyright: Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven

INHOUD

Welkom allemaal!	1
Ontstaansgeschiedenis	6
Augustijnse spiritualiteit	8
Organisatie, bestuur, doelstellingen en financiën	9
Korte schets van het leven en de werken van Augustinus	10
Vieringen en voorgangers	12
De kapel van Glorieux	13
Werkgroepen	14
De ruimte behouden om mondig katholiek te zijn	15
Van vorm naar inhoud	16
Geestkracht	18
Lekenpraat	19
Van huiskerk toen tot (t)huiskerk nu	22
Gemeenschap in het perspectief van Augustinus	24

Welkom allemaal!

Dit zijn de eerste twee woorden waarmee elke zondagmorgen om half tien in de kapel op het Glorieuxpark aan de Geldropseweg in Eindhoven de liturgieviering begint. *Welkom allemaal, wie u ook bent, waar u vandaan komt, wat uw achtergrond is. Welkom aan ieder die op zoek is of het al gevonden heeft. Welkom voor een uur van bezinning.*

Welkom allemaal! Deze woorden worden ook gericht aan ieder die deze regels leest. Dit boekje is bedoeld om ieder die dit wenst, kennis te laten maken met de *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven*. U kunt hierin lezen wie wij zijn, wat onze identiteit is en nog veel meer. Er wordt verteld over onze ontstaansgeschiedenis, over Augustinus en over zakelijke onderwerpen als statuten, organisatie en zo meer. Het boekje bevat ook geestelijk voedsel. U treft de teksten aan van enkele overwegingen die onze voorgangers gehouden hebben en enkele artikelen die in ons kerkblad *KerkKrant* zijn verschenen. We hopen dat u door dit boekje een goede indruk krijgt van de sfeer en de aard van onze geloofsgemeenschap.

Uit praktische overwegingen zijn de zakelijke gegevens als namen, adressen, banknummer en dergelijke vermeld op een losse bijlage. U treft ook een formulier aan waarmee u zich aan kunt melden als “vriend/vriendin” van onze geloofsgemeenschap.

Interieur van de kapel van Glorieux

Ontstaansgeschiedenis

De oorsprong

De *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven* vindt zijn oorsprong in de Eindhovense Paterskerk, de kloosterkerk die behoorde tot het voormalige augustijnenklooster Mariënhage. De Paterskerk, die een lange traditie van goed verzorgde liturgische vieringen kende, was geen parochiekerk maar werd desondanks bezocht door een grote schare trouwe kerkgangers die vooral kwam voor individuele geloofsbeleving en de augustijnse devoties. Nadat in 2012 augustijn Joost Koopmans rector van de Paterskerk werd, veranderde er het een en ander. Naast liturgie werden gemeenschapsvorming en diaconie belangrijker. Er ontstonden werkgroepjes voor beheer, voor liturgie, voor versiering van de kerk, voor de zangkoren, voor een kerkblad enzovoorts. Helaas zag de Nederlandse Provincie van de Augustijnen zich spoedig daarna genoodzaakt om zich uit Mariënhage terug te trekken. Door ouderdom en krimp was het voor de paters en broeders financieel niet langer verantwoord om in het klooster te blijven wonen. Voor het gehele complex zou gezocht gaan worden naar een koper. De aankondiging van de sluiting na de eucharistieviering op 27 september 2015 veroorzaakte bij de vaste kern van de zondagse kerkbezoekers ongeloof en teleurstelling. Het kon toch niet waar zijn dat de gemeenschap na de ontwikkelingen van de laatste jaren dakloos zou worden. Carla Piscaer liet namens de Beheercommissie weten dat er aan de slag zou worden gegaan om te onderzoeken of de geloofsgemeenschap van de Paterskerk op een andere locatie op eigen kracht een nieuwe start zou kunnen maken.

Onder leiding van Joost Koopmans en Carla Piscaer heeft deze commissie veel nagedacht, overlegd, onderzocht, gerekend, gewikt en gewogen over hoe deze doorstart gestalte zou kunnen krijgen.

De stem van de geloofsgemeenschap

De eenvoudigste oplossing zou geweest zijn dat de geloofsgemeenschap van de Paterskerk zich aan zou sluiten bij een bestaande parochie of gemeenschap. Maar het gevoel overheerste dat er dan iets wezenlijks verloren zou gaan. De Beheercommissie was van oordeel dat het eigene van de Paterskerk, het “thuis-gevoel”, behouden moest blijven. Maar alleen een gevoel was te vaag. Het moest onder woorden gebracht worden om het

tastbaar te maken. In januari 2016 deed de Beheercommissie daarom een oproep aan de kerkbezoekers om de vraag te beantwoorden:
Wat is nu zó specifiek voor onze gemeenschap dat je het wilt meenemen naar een andere locatie en gehandhaafd wilt zien als de augustijnen niet meer de eerstverantwoordelijken zijn?

Interieur van de Paterskerk

Uit de binnengekomen antwoorden bleek dat er sprake was van een opvallende eensgezindheid. De open sfeer, het welkom aan iedereen, de band met de traditie, de verzorgde eucharistie en de overwegingen waaraan gewone mensen in het gewone leven bemoediging kunnen ontleen, dat zijn de belangrijkste kenmerken van de Paterskerk die de vaste bezoekers mee wilden nemen naar een nieuwe locatie.

De locatiekeuze

Waar kan de geloofsgemeenschap van de Paterskerk nieuw onderdak vinden? Dit was misschien wel het moeilijkste vraagstuk waar de commissie zich voor geplaatst zag bij het zoeken naar een nieuwe locatie: liefst een locatie in het centrum van Eindhoven. Vereisten waren: voldoende parkeergelegenheid, voldoende zitplaatsen, beschikbaar op zondagmorgen

tussen negen en elf uur, gelegenheid om koffie te drinken na afloop van de viering, is onze gemeenschap er welkom en het moest betaalbaar zijn. Een grote meerderheid van de kerkbezoekers heeft voor Glorieux gekozen waarbij de bereikbaarheid en het interieur van de kapel de belangrijkste argumenten waren.

Stefaan Modest Glorieux (1802-1872)

Augustijnse spiritualiteit

Onze Augustijnse spiritualiteit willen we uitdragen door:

- een gastvrije plaats te bieden aan zoekende mensen;
- de mogelijkheid te bieden om te luisteren en te getuigen;
- een verbinding te leggen tussen traditie en vernieuwing en ons daarmee kwetsbaar op te stellen;
- Kerk niet te zien als een instelling van gezag maar als een gemeenschap van gelovigen en zoekenden;
- samen liturgie te vieren, zowel in eucharistievieringen als woord- en communiediensten,
- het verhaal van God en Jezus Christus te verbinden met ons levensverhaal.

Organisatie, bestuur, doelstellingen en financiën

De *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven* is in juridische zin een stichting. De gemeenschap wordt geleid door een bestuur van minimaal vijf en maximaal zeven personen. De stichting kent een uit drie personen bestaande *raad van toezicht*. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het bestuur en de raad van toezicht zijn verwoord in de statuten van de stichting. De statuten zijn op 31 augustus 2016 notarieel vastgelegd.

De stichting heeft, geïnspireerd door de spiritualiteit van Augustinus, ten doel het vormen en in stand houden van een geloofsgemeenschap door liturgie, vorming en diaconie. De liturgie krijgt gestalte in het houden van zondagsvieringen, die eenvoudig, gastvrij en toegankelijk zijn voor iedereen die zoekt naar zin. De vieringen zijn mens-nabij vanuit het weids perspectief dat Augustinus aan kerk-zijn geeft. De vorming vindt plaats door het programma dat de werkgroep *Bezinning & Spiritualiteit* aanbiedt. U leest er elders in dit boekje meer over. De diaconie heeft voornamelijk betrekking op twee grote acties per jaar: de Adventsactie en de Vastenactie.

De inkomsten van de stichting bestaan voornamelijk uit vrijwillige bijdragen van *Vrienden* en collectegelden. *Vrienden* zijn mensen die zich aangemeld hebben om de geloofsgemeenschap financieel te ondersteunen. De belastingdienst heeft aan de stichting de ANBI-status toegekend. De kosten die de geloofsgemeenschap maakt, houden verband met het ontplooiën van de drie activiteiten, liturgie, vorming en diaconie. De stichting heeft naast een kas- en banksaldo geen bezittingen. De financiële administratie wordt gevoerd door de penningmeester van het bestuur en jaarlijks gecontroleerd door een van het bestuur onafhankelijke kascommissie.

De geloofsgemeenschap beschikt niet over eigen ruimtes. De zondagse liturgieviering vindt plaats in de kapel van het zorgcentrum Glorieux, Geldropseweg 170, 5613 LN Eindhoven.

Er zijn bij de stichting geen personen in dienst. Al het werk wordt gedaan door vrijwilligers.

De *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven* is een lekgemeenschap. Dit houdt in dat de leiding niet in handen is van de clerus zoals dit bij katholieke parochies gebruikelijk is. De gemeenschap onderhoudt contacten met de bisschop van Den Bosch, is lid van het *Augustijns Verband*, participeert in de *Raad van Kerken* te Eindhoven en er wordt deelgenomen aan het overleg van kleine geloofsgemeenschappen.

Korte schets van het leven en de werken van Augustinus

Aurelius Augustinus werd in 354 geboren in het Noord-Afrikaanse Thagaste (tegenwoordig Algerije). Zijn vader Patricius was een bescheiden grondbezitter, en zijn moeder, die in het leven van Augustinus een belangrijke rol zou spelen, was Monica. Verstandelijk bijzonder begaafd, was hij op twintigjarige leeftijd reeds leraar in de welsprekendheid te Carthago, later te Rome en te Milaan.

Hoewel door zijn moeder Monica christelijk opgevoed -zijn vader was heiden- was hij naar de gewoonte van die tijd nog niet gedoopt. Hartstochtelijk zoeker naar de waarheid als hij was, had hij zich aangesloten bij de sekte der Manicheeën, maar vond daar geen oplossing voor zijn vele vragen. Later werd hij gegrepen door de H. Schrift die hij steeds terzijde had gelegd en liet zich met Pasen 387 te Milaan dopen door bisschop Ambrosius. Augustinus heeft in zijn *Belijdenissen* de eerste dertig jaar van zijn leven beschreven. Na zijn bekering ging Augustinus naar Afrika terug en begon met zijn vrienden in zijn ouderlijk huis in Tagaste een gemeenschappelijk leven te leiden naar het voorbeeld van de eerste christenen van Jeruzalem. Zij hielden zich bezig met de bestudering van de H. Schrift en de beoefening van de wijsbegeerte, steeds op zoek naar de diepere zin van het leven. Voor deze gemeenschap schreef hij een leefregel, die tot op de dag van vandaag als *Regel van Augustinus* door tal van religieuze gemeenschappen wordt gevolgd. Typerend voor deze Regel is, dat Augustinus het religieuze leven ziet als een gemeenschap van vrienden die samen naar God zoeken: “..... *praten en lachen, elkaar een vriendendienst bewijzen, samen boeken lezen,*

gemakkelijk overstappen van een lichte conversatie naar een gesprek over de diepere dingen van het leven; verschil van opvatting zonder rancune, zoals iemand voor zichzelf verschillende opvattingen hebben kan, en wanneer bij een uiterst zeldzame gelegenheid tegenstellingen ontstonden tot overeenstemming komen; elkaar iets leren en van elkaar leren; ongeduldig de thuiskomst van de afwezige afwachten en hem met vreugde welkom heten bij zijn thuiskomst ; al deze tekenen van affectie, getoond door een woord, een gebaar, een oogopslag en op zoveel andere wijzen ontstaken een licht in ons binnenste en maakten ons één hoewel we met velen waren.”

Ook als priester en bisschop van Hippo leefde Augustinus als monnik in een gemeenschap. Hij heeft honderden boeken en preken nagelaten, die de theologie en wijsbegeerte, maar vooral het geestelijk leven enorm hebben beïnvloed.

Augustinus stierf op 28 augustus 430 in zijn bisschopsstad Hippo, het tegenwoordige Annabe in Algerije.

Beeld van Augustinus aan de voorgevel van de Paterskerk

Vieringen en voorgangers

De zondagsvieringen vinden plaats volgens de katholieke traditie met een eigen accent. De gemeenschap heeft een groep van acht voorgangers bestaande uit twee augustijnen, twee diakens en vier pastoraal werkers waaronder twee vrouwen. Wanneer er een priester voorgaat, vindt er een eucharistieviering plaats en als een diaken of een pastoraal werker voorgaat, wordt er een woord- en communiedienst gehouden. De gemeenschap biedt gelegenheid voor doop-, trouw, eerste communievieringen en uitvaarten.

De kapel van Glorieux heeft ongeveer honderd zitplaatsen. Gedurende het gehele kerkelijk jaar is dat groot genoeg om alle bezoekers een plaats te bieden. Alleen op Kerstavond is Glorieux te klein en wordt uitgeweken naar de aula van de school *Augustinianum*, gelegen aan de overzijde van de weg bij het Glorieuxpark.

De kapel van Glorieux

De kapel is gelegen op het Glorieuxpark, Geldropseweg 170, 5613 LN Eindhoven. Dit park huisvest een kleinschalig klooster-verzorgingshuis. Het huis is ontstaan vanuit de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid van Ronse, in 1845 gesticht door Stefaan Modest Glorieux (1802-1872). Stefaan Glorieux was een priester van het bisdom Gent. Hij trok zich de erbarmelijke levensomstandigheden van industrieproletariaat zeer aan. Om de sociale nood te lenigen, stichtte hij een mannelijke en een vrouwelijke kloosterorde.

De kapel, ontworpen door de architect Lex Kerssemakers, is in 1991 in gebruik genomen. Naast de Zusters van Barmhartigheid wonen op het Glorieuxpark zusters en broeders van andere congregaties, jongeren met beperkingen en inmiddels ook particulieren. Er is ook een zorghotel gevestigd. Onderstaand ziet u iets van het interieur van de kapel. De kapel is uiterst sfeervol en doet door de kleuren en de lichtinval heel warm aan.

Werkgroepen

De activiteiten van onze geloofsgemeenschap worden verzorgd door een aantal werkgroepen. Onderstaand een overzicht van deze groepen en hun werkzaamheden.

- Liturgie: Het voorbereiden van de vieringen en het verzorgen van de liturgieboekjes.
- Lectoren: Het voorlezen van teksten en het assisteren van de voorganger.
- Kosters: Het regelen en uitvoeren van de praktische liturgische werkzaamheden rond de vieringen.
- Koor: Het koor, begeleid door een organist, heeft een leidende en stimulerende rol bij de samenzang tijdens de vieringen.
- Bezinning & Spiritualiteit: Het verzorgen van een uitgebreid programma voor hen die zich willen verdiepen in christelijke spiritualiteit. Het gaat om lezingen, cursussen, films en gespreksgroepen. Toegankelijk voor iedereen die geïnteresseerd is. Het programma staat vermeld op de website.
- Koffiegroep: Het verzorgen van de koffiebijeenkomsten die elke zondag na afloop van de viering plaatsvinden in de refter van Glorieux.
- Solidariteit: Het zorgdragen voor ziekenbezoek en -communie. In de advent en in de veertigdagentijd zijn er solidariteitsacties voor respectievelijk een veraf en een dichtbij doel.
- Kerk-Krant: Tweemaandelijks nieuwsbrief met informatie, beschouwingen, interviews en boekbesprekingen. De *KerkKrant* verschijnt zowel in digitale als in papieren vorm.
- Website: Actuele informatie is beschikbaar via onze website **www.augustinus-eindhoven.nl**

De ruimte behouden om mondig katholiek te zijn

Bij gelegenheid van het feest van Augustinus op 27 augustus 2017 hield Joost Koopmans onderstaande overweging.

Het ligt de meesten van ons nog vers in het geheugen: de sluiting van onze geliefde Paterskerk op het feest van Augustinus, 27 augustus 2016. Een aantal van de toenmalige bezoekers besloot, na rijp beraad, om dóór te gaan als een zelfstandige geloofsgemeenschap en vonden daarvoor ruimte hier in deze kapel.

De reden om zelfstandig door te gaan lag, en ligt nog steeds, in de augustijnse spiritualiteit. Die spiritualiteit ligt vervat in de eerste lezing over de jonge christengemeente die één van hart en ziel was en niemand noemde iets zijn eigendom. Integendeel. Ze bezaten alles gemeenschappelijk. Op dit model heeft Augustinus zijn kloosterregel geschreven. Eén van hart en ziel betekent niet dat we allemaal hetzelfde moeten denken en doen, maar wel dat we bij al onze verschillen elkaar proberen te dragen en te verdragen. Dat we zoeken naar wat ons bindt en niet naar wat ons scheidt. De augustijnse gemeenschap is dus een eenheid in verscheidenheid. De kerkopvatting van Augustinus sluit hierop aan. Voor hem is de Kerk geen instituut met allerlei regels die uitgevoerd moeten worden. De Kerk is voor hem op de eerste plaats een gebeuren dat Christus tegenwoordig houdt in deze wereld. De Kerk is er niet om de klerikale macht in stand te houden, maar om de liefde en de vrede van Christus te verwerkelijken. De Kerk is een verbond van caritas/liefde met de bisschop van Rome als voorzitter: één van hart en ziel! Over zijn eigen ambt zegt Augustinus: *“Voor u ben ik bisschop, mét u ben ik christen en ik wil niet gered worden zonder u.”*

Als een bisschop of pastor zoiets zegt in navolging van Augustinus, drukt hij daarmee zijn solidariteit uit met de gelovigen. In een augustijnse geloofsgemeenschap werken pastors en gelovigen dus samen en vormen pastors geen aparte stand. Zo is er altijd aandacht geweest voor de vorming van leken om die samenwerking vruchtbaar te maken. De augustijnen startten bijvoorbeeld als eersten een theologische opleiding voor leken en

voor pastoraal werkers in de jaren zestig van de vorige eeuw. Die scholing vond ook plaats rond augustijnse parochies en kloosterkerken, en gelukkig zet onze actieve werkgroep *Bezinning en Spiritualiteit* deze traditie voort door een aanbod van lezingen en cursussen. Tekenend voor de augustijnse benadering van vorming en verkondiging is dat ze pastoraal is. We stellen ons dus niet boven of tegen anderen op als kerkelijk ambtenaar of dogmatische leraar. Nee, we zijn samen op weg naar God, als mens met de mensen. We staan dus ook niet tegenover de moderne tijd, maar maken er zelf deel van uit. Hierdoor is de tweedeling pastor-parochiaan steeds meer opgeheven en bent u als lid van de augustijnse geloofsgemeenschap geen consument maar mede-drager.

Het antwoord op de vraag waarom wij één jaar geleden een doorstart hebben gemaakt als zelfstandige geloofsgemeenschap luidt dus dat wij de ruimte willen behouden om mondig katholiek te zijn!

Joost Koopmans OSA (eerder gepubliceerd in de Kerk-Krant van 1 oktober 2017)

Van vorm naar inhoud

De katholieke liturgie was tot aan het Tweede Vaticaans Concilie een feest voor de zintuigen. De kerkarchitectuur, de kerkinrichting en de gewaden waren een lust voor het oog, het gregoriaans streelde het gehoor en wierook en kaarsen verspreid-den aangename geuren. Deze uiterlijke vormen van de eredienst hadden een stichtelijke uitwerking op de gelovigen die er als toeschouwers bijzaten.

Als kind heb ik ervan genoten, vooral als ik als misdienaar aan de uitvoering mocht deelnemen. Je had de mooiste plaats in de overvolle kerk en zag alles van dichtbij gebeuren. Je onderging het niet als kijk- en luisterspel, je was deelnemer aan iets hogers, iets heiligs. Het sacrale karakter werd nog eens geaccentueerd door het voor het kerkvolk onbegrijpelijke Latijn en doordat de celebrant en zijn assistenten gedurende het grootste deel van de plechtigheid de gelovigen hun rug toekeerden.

Onder impulsen van het Tweede Vaticaans Concilie werden in een betrekkelijk korte tijd de uiterlijke vormen versoerd. Latijn werd Nederlands, de celebrant keerde zich met zijn gezicht naar de gelovigen en

de gregoriaanse gezangen werden vervangen door teksten van Huub Oosterhuis. De vorm werd minder belangrijk, het ging nu veel meer om de inhoud. Deze veranderingen transformeerden de liturgie als het ware van een kijkspel in een viering. De gelovigen konden vanaf nu de gebeden en de lezingen verstaan waardoor zij van toeschouwers deelnemers werden. Ze werden uitgenodigd tot gezamenlijk gebed en de samenzang verstevigde het idee van 'vieren doe je samen'.

De Kerk heeft veel tekenen des tijds niet of slecht verstaan en er gebeuren nog veel onbegrijpelijke dingen, maar desondanks zijn er toch belangrijke ontwikkelingen geweest waarbij de hervorming van de liturgie zeker niet de minste was. In onze geloofsgemeenschap gaan we nog een enkele stap verder. Voorgaan is niet langer meer exclusief voorbehouden aan mannen. Ik nodig de *Dicasterie van de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten*, het hoogste orgaan in Rome dat over de liturgie gaat, van harte uit om op een zondagmorgen op Glorieux eens een viering bij te wonen. Hun ogen en hopelijk hun hart zullen ervan opengaan.

Frans Savelkouls (eerder gepubliceerd in de Kerk-Krant)

Geestkracht

Gebeurtenissen in haar leven hadden haar de smaak in het leven ontnomen. Ze was altijd vrolijk, enthousiast geweest en in voor een grapje. Maar nu was de gang eruit, het schrijven lukte haar niet meer en ze sloot zich dagenlang op in huis. Op een dag schopte ze zichzelf naar buiten. Anders bang om te verdwalen, koos ze bewust voor onbekend terrein. Een jonge vrouw passeerde haar op de fiets. Ze had een witte canvas tas om haar schouder hangen. Op die tas stond het woord 'trust'.

In gedachte zei ze nadrukkelijk: 'trust, trust, trust, ver-trouw-en, vertrouwen'. Ze hield deze mantra een tijdje aan. Dit woord raakte haar. Het raakte haar zo diep dat ze spontaan begon te huilen. Over de eerste emotie heen dacht ze, dit is het: 'Heb vertrouwen in het leven'. Ze wandelde een tijdje gedachteloos verder en opeens riep ze: 'yes!' 'Eén woord', schreef ik ooit, is voldoende. Eén enkel woord kan het leven weer laten stromen, enthousiast maken, opnieuw de smaak van het leven leren kennen en begeisteren. Juist 'be-geest-eren'. Het Hebreeuwse woord voor geest is 'Roeach'. Beter is het dit woord weer te geven met 'geestkracht'. Met de nadruk op het tweede deel van het woord. Aan het Hebreeuwse 'Roeach' liggen twee natuurverschijnselen ten grondslag: wind en adem. Eigenlijk, je raadt het al: windkracht en ademtucht. Wind en adem zetten in beweging zowel positief als negatief. De gevolgen van een wind die aanzwelt tot orkaankracht zijn duidelijk te zien. Een verkoelend windje op een snikhete zomerdag is weldadig. Zo kunnen woorden mensen breken, terneerdrukken en je alle smaak in het leven ontnemen. Maar één woord dat je raakt is voldoende ... In de nadagen van de lente, vijftig dagen na Pasen, wordt Pinkeren gevierd. Het feest van de heilige Geest. De geestkracht van Jezus die zijn leerlingen aanblijes, hen woorden gaf om te getuigen. Hun enthousiasme en getuigenis was zo krachtig dat we hun woorden nog horen. Vurig spraken de leerlingen van Jezus over gastvrijheid en barmhartigheid, liefde van Jezus voor alle mensen en de vrede die hij hen gaf. Geen vrede zoals de wereld ons die geeft, maar vrede die blijvend is.

Wij worden uitgenodigd die vrede door te geven aan elkaar zodat straks de hele wereld doordrenkt is van Jezus' geestkracht. Geen oorlog meer en geen geweld, geen ruzie meer en onenigheid. Dan zullen we, zoals de schrijfster roepen 'yes, eindelijk gerechtigheid!' Na haar 'yes!' ging ze opgeruimd naar huis, groette iedereen die ze tegenkwam, ruimde haar huis op, gooide alle ballast overboord, begon opnieuw te leven en te schrijven aan een nieuwe roman.

René Hornikx (gepubliceerd in de Kerk-Krant van 6 mei 2018)

Lekenpraat

Onlangs zorgde mijn ruim vier jaar oude kleinzoon ervoor dat ik ineens met mijn mond vol tanden stond. Dat lukte hem door mij compleet onverwacht, op een moment dat we met iets geheel anders bezig waren, te confronteren met een vraag die hij 'out of the blue' op me afvuurde. We waren na een taalspelletje en het ganzenbord overgegaan op iets waar hij zijn energie in kwijt kon, namelijk boeven vangen. Hij was Spiderman en opa de boef. Vraagt hij ineens aan zijn van inspanning hijgende grootvader: jouw papa en mama en die van oma zijn dood. Waar zijn ze dan nu?

Daar sta je dan met je goede gedrag. Moest ik antwoorden wat ik vroeger zelf te horen kreeg op jonge leeftijd: die zijn in de hemel? Moest ik als 21^e eeuwse gelovige naar waarheid zeggen: dat weet ik niet? Hoe praat je met een jong kind over geloof, hoop, leven en dood? Voor hem was het 'probleem' overigens snel opgelost. Want mijn opmerking dat ze wel eens op een heel mooie hemelse plek ver weg konden zijn, leidde tot de vraag of hij daar ook als Spiderman boeven kon vangen. Waarop ik opgelucht kon melden dat daar geen boeven zijn maar dat er wel heel fijn gespeeld kan worden. En toen mocht ik me weer op een sukkeltrafje achterna laten zitten door hem.

Maar voor mij bleek het probleem verre van opgelost. Want ik vroeg me later die dag af waarom ik eerst met de mond vol tanden had gestaan, maar vooral wat ik nu werkelijk geloof als het op het bestaan van een hiernamaals aankomt. En tenslotte ook nog de vraag of ik dat antwoord wel wilde verwerken in een column als deze. Omdat het nu eenmaal nogal persoonlijk is. Maar die laatste vraag bleek de eenvoudigste, zoals u ziet. Want waarom

zouden er geen zielenroerselen betreffende geloof in een *Kerk-Krant* mogen staan? Ook de eerste vraag over mijn aarzeling de jongen spontaan te antwoorden is eigenlijk niet zo ingewikkeld. Was het niet monseigneur De Korte die ik kort na zijn aantreden tijdens een interview hoorde zeggen dat ‘onze’ generatie katholieken vroeger nooit geleerd heeft over geloof en geloofsinhoud te praten?

De bisschop heeft gelijk. Maar de reden daarvoor mag de ‘Kerk’ ook zichzelf aantrekken. Want bestond geloven ‘vroeger’ niet uit het opdreunen van de catechismus, het klakkeloos slikken van de ‘enige echte waarheid’ die gebaseerd was op letterlijke Bijbelteksten die katholieken zelf niet eens mochten lezen? Daar hoorden ze wel over in de preek. Bleef geloof niet beperkt tot wat anderen je voorschreven wat je moest geloven? Want ‘zo was het, zo is het en zo zal het altijd zijn’. Gelukkig opende het Tweede Vaticaanse Concilie de ramen van de Kerk voor een gezond makende frisse wind, al hoorde ik zopas nog uit orthodoxe hoek dat iemand daar dat concilie juist betreunde als zijnde iets rampzaligs. Maar daarover een volgende keer meer.

Over tot de poging tot beantwoording van de derde vraag, die waar het hier om draait. Beantwoording is trouwens een veel te veel belovende term. Want hoe kan ik het antwoord daarop weten? Bestaat er een hiernamaals? En zo ja, hoe ziet dat er dan uit? Lijkt mijn hemel op de uwe? Lijkt mijn God eigenlijk op die van u? Als je in een bibliotheek kijkt naar boeken of via Google zoekmachine artikelen intikt waar het woord religie, spiritualiteit, christendom, God, hemel, Bijbel, en wat dies meer zei, in de titel voorkomt, wacht je een zo grote hoeveelheid leesvoer

dat begin noch eind meer is te overzien. Enerzijds is dat heerlijk, vooral voor iemand wiens DNA veel boekenwurmgenen bevat, maar anderzijds bestaan er zoveel invalshoeken en meningen dat spraakverwarring ook onder goedbedoelende mensen onontkoombaar is.

Niet lang geleden overleed Renate Dorrestein, die mij wel kon bekoren vanwege haar opvatting over literatuur. Zij stelde letterkunde boven wetenschappen als sociologie en psychologie omdat je als lezer je echt kunt

verplaatsen in het hoofd van een ander en op die manier heel veel kunt leren over de mens en over het menselijk leven. In een interview vlak voor haar dood liet ze weten dat ze heilig gelooft in een weerzien met haar familie en anderen in het hiernamaals. Ze vond dat een zeer troostrijke gedachte, waar ze veel kracht uit had geput in haar leven. En dan komen we volgens mij aardig in de buurt van waar het om draait met geloven. En wat het voor ons mensen, kan betekenen. Het is om te beginnen dus iets waar je vrijwillig mee begint. Dat je in iets gelooft komt omdat je er de zin van inziet. Hoe je die zin en de daarbij behorende gevoelens ook ervaart. Onder woorden brengen daarvan lijkt niet of nauwelijks mogelijk. Het gaat immers om niet tastbare, niet bewijsbare dingen. En hoe breng je ‘wetenschappelijk’ onder woorden wat liefde, vertrouwen, erbarmen, zachtmoedigheid, weerzien, vrede en dergelijke precies inhouden. Verder dan een stuntelige poging tot een definitie komt een sterveling immers niet.

Dat bij geloven ook twijfel hoort is een open deur. Wat vandaag een beetje zeker lijkt, hoeft dat morgen niet meer te zijn. ‘Als je denkt dat je hem gevonden hebt, is het God niet’, aldus Augustinus. Met onzekerheid zullen we derhalve ons hele leven geconfronteerd blijven. Gelukkig bestaat er naast geloof ook nog zoiets als hoop. Die komt uiterst gelegen op dagen dat het geloof weer eens wankelt. Is de scheidslijn tussen geloof en hoop eigenlijk ooit wetenschappelijk vastgesteld? Mag ik aannemen van niet? Wel hebben mensen in de loop der tijden spreekwoorden en gezegden gefabriceerd. Zoals het bekende ‘hoop doet leven’. Zou dat dan ook niet kunnen gelden voor eeuwig leven?

Gert Dirksen (Gepubliceerd in de Kerk-Krant van 26 augustus 2018)

Van huiskerk toen tot (t)huiskerk nu

De laatste jaren zijn er in Nederland en in omliggende landen vele kerken gesloten, wegens gebrek aan belangstelling van gelovigen die de kerk als gebouw niet nodig hebben óm te geloven. Daarvoor in de plaats schieten, in Nederland mondjesmaat, met name in protestantse kringen, huiskerken als paddenstoelen uit de grond.

In het begin van het christendom kwam men bijeen in huizen van christenen. Het ging er daar heel eenvoudig aan toe. Allen waren bezielde, men bezat alles gemeenschappelijk. Men ontving brood, en dat brak men voor elkaar. Er was niemand die iets tekortkwam. Men bad (tot God en de Heer) en men kwam meestal in het geheim bijeen. Er dreigden voortdurend vervolgingen en dat gaf voor de aanwezigen in de huiskerk een groot gevoel van solidariteit, maar ook van angst. De aantallen gelovigen groeiden zo erg dat het huis te klein werd. Gevolg hiervan was, dat men in allerlei soorten en maten kerken bouwde om gemeenschappelijk 'liturgie' te vieren. Het christendom triomfeerde en de Kerk zou tot ver in de middeleeuwen de residentie worden van de paus. Boven de poort van de tempel (lees Kerk) stond geschreven: *Domus Dei et porta coeli*, Huis van God en poort van de hemel.

Het christendom ging een geweldige groei tegemoet en iedereen bouwde daaraan mee. Iedereen bouwde ook mee aan het huis van God. Niet alleen de architect, maar ook de bakker, de slager en de groenteboer deden hun duit in het zakje. Zo bouwde men eeuwenlang aan de Kerk en het maakte zelfs in die tijd al een wat rommelige indruk.

Maar er was ook een schaduwzijde aan die bloei. Menige gelovige keek in de grote ruimte van de kerk met heimwee terug naar de vroegere primitieve tijd, dat men clandestien in huiskamers bijeenkwam, alwaar men brood brak voor elkaar, in de intieme ruimte met gelijkgezinden. Nu kwam men wel bijeen, maar met zo'n grote groepen dat je elkaar niet meer kende. Het werd helaas een anoniem gebeuren waaraan weinig vreugde beleefd werd waardoor de gelijkgezindheid van die grote groep verloren ging.

Nu zijn we anno 2024 in een heel andere periode beland. De ene kerk na de andere wordt gesloten en dat is iets wat vele mensen verdriet doet. Er zijn vele motieven waarom voor. Dat kán zijn omdat een kerk in de buurt in geldnood zit. Dat kan ook zijn omdat een kerk te weinig draagvlak heeft om financieel rond te komen. En nog maar niet te spreken over de grote tekorten aan priesters die in onze Moeder de Kerk het alleenrecht hebben om in de zondagse liturgie (Eucharistie) voor te gaan.

Echter vooral ook door de talloze misbruiken die op grote schaal in de kerkelijke kringen hebben plaatsgevonden, haakten velen af en houden in elk geval dié Kerk voor gezien. En zo ontstaat er opnieuw een situatie dat nog minder gelovigen de Kerk willen bezoeken.

Er ligt voor onze gemeenschap een uitdaging in de toekomst om terug te keren naar de Kerk van het begin: in kleine groepen, in huiskamers, met gelijkgezinden, brood brekend voor elkaar, ervoor zorgend dat niemand iets tekortkomt, samen bidden tot God, in het zich bewustzijn van een pioniersfunctie ter voorbereiding van een nieuwe tijd, waarin geloofsoverdracht plaatsvindt van mens tot mens, van hart tot hart, waarin men elkaar kent, waarin we dus letterlijk en figuurlijk brood breken voor een ander.

Wat doen wij als Geloofsgemeenschap Augustinus?

Kunnen wij de Kerk overeind houden? Dat wil zeggen een huiskerk die zich richt op gemeenschap-zijn, en vooral ook om samen buiten de poorten aan de slag te gaan. Aanwezig zijn op plekken in jouw omgeving waar veel gebrokenheid is. De focus ligt niet zozeer op wat je er zélf uit kunt halen, maar veel meer op wat je voor de ander kunt betekenen. Wij mogen als geloofsgemeenschap niet de mensen zijn, als de laatste der Mohikanen, die de Kerk maar laten zwemmen tot ze verdrinkt. Het is een christelijke uitdaging om de huiskerk van toen ook nu opnieuw (t)huiskerk te laten worden. Op hoop van Zegen!

Johan Wolbrink

Gemeenschap in het perspectief van Augustinus

Vanuit het perspectief van Augustinus is gemeenschapsvorming een zaak van het hart dat ontvlamd is door het Woord van God en door de Liefde van God. Het zijn de twee 'pijlen' waarmee God het hart van Augustinus had geraakt en waardoor zijn hart naar Hem was ontvlamd. En niet alleen naar Hem, brandend van liefde voor God, maar evenzeer brandend van vurige genegenheid voor de medemensen.

(Bron: Pierre-Paul Walraet o.s.c. *Gemeenschap vormen: Augustinus van Hippo*.

Website: AugustijnsVerband.nl)

Deze icoon met de afbeelding van Augustinus wordt tijdens de zondagse vieringen in de kapel van Glorieux voor de altaartafel geplaatst.